چهره

پرداخت تسهیلات مشاغل خانگی

محمود کریمی‌بیرانوند، معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزیر کار: ۵۰۰۰ میلیارد تومان تسهیلات به مشاغل خانگی اختصاص یافته که پرداخت آن از دو ماه قبل آغاز شده است. ۱۵۰۰ میلیارد تومان از تسهیلات مربوط به مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) است که با تایید اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی به متقاضیان پرداخت می‌شود.

ورود پیجر به هواپیما؛ ممنوع

جعفر یازرلو، سخنگوی سازمان هواپیمایی کشوری: با توجه به حفظ ایمنی پروازها، مسافران بخش هوایی از به همراه داشتن وسایل ارتباط الکترونیکی به غیر از تلفن همراه مانند پیجر، واکی تاکی و نظیر آن به کابین هواپیما یا در بار خودداری کنند. این ممنوعیت شامل کابین مسافر و بخش کارگو است.

تکمیل ۸۴۰ کیلومتر بزرگراه تا پایان سال

خیرا... خادمی، مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور: ۶۰۰۰ کیلومتر بزرگراه در حال ساخت است که تکمیل آن شش سال زمان می‌برد. ۸۴۰ کیلومتر بزرگراه تا پایان سال تکمیل می‌شود. حدود ۴۰۰ کیلومتر گلوگاه ترافیکی در طول شبکه بزرگراهی کشور وجود دارد که با ۷۰۰۰ میلیارد تومان اعتبار رفع خواهد شد.

ضربه بریکس به دلار

بریکس در حال ایجاد سیستم پرداخت و ارز مشترک است که نقش دلار را در اقتصاد جهانی کاهش می دهد

امین محمودی
گروه اقتصاد

بریکس سازمان نوظهوری متشکل از برخی کشورهای قدرتمند اقتصادی است که ایده تشکیل آن در سال ۲۰۰۱ مطرح شد و نخستین نشست کشورهای عضو آن در سال ۲۰۰۹ برگزار شد. در ابتدا برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی عضو این سازمان شدند و در ادامه در سال گذشته شش کشور آرژانتین، اتیوپی، امارات متحده عربی، ایران، عربستان سعودی و مصر عضو آن شدند ولی کمی بعد با برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری آرژانتین، این کشور از حضور در این سازمان انصراف داد تا تعداد اعضای بریکس به ۱۰ کشور برسد.

پیوستن کشورمان به بریکس با دیپلماسی سیاسی و اقتصادی گسترده دولت سیزدهم فراهم شد تا کشورمان بتواند از مزایای این سازمان برخوردار شود. بد نیست بدانیم ۲۰ درصد تجارت جهانی، یک‌سوم خاک دنیا، سه میلیارد نفر از جمعیت دنیا و ۳۰ درصد تولید ناخالص جهان را کشورهای عضو بریکس به خود اختصاص داده‌اند، از طرف دیگر اما حدود ۵۰ درصد صادرات و ۵۳ درصد واردات کشور مربوط به کشورهای عضو بریکس است.

در واقع می‌توان گفت کشورهای عضو بریکس به‌دنبال ترسیم نظم نوین جهانی در زمینه اقتصاد و تجارت هستند به‌طوری‌که کارشناسان معتقدند عضویت کشورمان در آن از دو جنبه حائزاهمیت بیشتری برای ایران است، چون در گام اول می‌تواند دلارزدایی از تجارت را به‌خوبی انجام دهد و در گام بعدی سراغ افزایش صادرات و ارزآوری برود. از طرف دیگر اما کارشناسان بریکس را به‌عنوان تهدیدی برای غرب، به‌ویژه آمریکا معرفی می‌کنند؛ نه تنها تهدیدی برای هژمونی دنیای غرب در صحنه بین‌الملل، است بلکه نیرویی که می‌تواند به تسلط دلار آمریکا بر اقتصاد دنیا پایان دهد. بریکس می‌تواند این مهم را با ارائه جایگزین‌هایی برای نهادهای غرب‌محور مانند صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی انجام دهد.

از مهم‌ترین اهداف تشکیل این اتحادیه می‌توان به بهبود نظام پولی بانکی جهانی، عزم جدی بر دلارزدایی و تمرکز بر ارزهای ملی، حضور نمایندگانی از همه قاره‌ها، اتخاذ رویکردهای سیاسی ضد هژمون و تجدیدنظرطلبانه و مخالفت با تسلط غرب بر نهادها و ساختارهای بین‌المللی اشاره کرد.

به‌صورت جزئی اما می‌توان گفت تحریم‌های غرب و آمریکا با استفاده از سوئیفت و دلار علیه ایران و روسیه و همچنین رقابت شدید اقتصادی بین چین و آمریکا در اقتصاد جهانی سبب شده تا کشورهای عضو بریکس بخواهند از زیر سلطه دلار و سوئیفت رها شده و مناسبات پولی و مالی جدیدی را برای مراودات و تبادلات تجاری خود داشته باشند.

ایجاد سیستم پرداخت بین‌المللی جدید در بریکس

طی سال‌های اخیر بریکس به‌دنبال پیشنهاد ایران به کشورهای عضو، درصدد ایجاد سیستم پرداخت بین‌المللی جدید یا همان (بریکس پی) برای جایگزینی سوئیفت است تا از این طریق تحریم‌ها را کم‌اثر و خنثی کند. هم اکنون بیشتر تراکنش‌های فرامرزی با استفاده از سوئیفت تسویه می‌شوند و ایجاد سامانه مشابه، اهرمی را برای اتحاد کشورهای عضو و انجام عملیات پرداخت بدون استفاده از دلار آمریکا ایجاد می‌کند.

از طرف دیگر گفته می‌شود بریکس همچنین در حال طراحی ارز واحد است و می‌خواهد در مبادلات از ارزهای ملی و ارزهای دیجیتال استفاده کند که اقدامی در راستای دلارزدایی محسوب می‌شود.

در واقع می‌توان به صراحت گفت که سیستم پرداخت بریکس، از ارزهای محلی برای تسویه حساب‌های تجاری استفاده می‌کند و برای همیشه به اتکای این کشورها به دلار آمریکا پایان می‌دهد؛ این سیستم پرداخت قادر خواهد بود که سلطه جهانی دلار آمریکا را بشکند. این موضوع با توجه به سهم بریکس از اقتصاد جهانی می‌تواند تحریم‌ها را خنثی کند و نظم جدیدی در نظام پرداخت بین‌الملل ایجاد کند.

کارشناسان معتقدند سیستم پرداخت برای برنامه‌های جاری دلارزدایی بریکس حیاتی است

برش

اهمیت سیستم پرداخت بریکس برای ایران

حسین عطاالهی، کارشناس پولی و بانکی در گفت‌وگو با جام جم در خصوص اهمیت این تصمیم اعضای بریکس گفت: با توجه به مراودات اقتصادی کشورهای عضو بریکس راه‌اندازی بریکس پی برای مقابله با تحریم‌های غرب برای این کشورها خصوصا ایران و روسیه ضروری به‌نظر می‌رسد. وی افزود: بریکس پی به‌عنوان یک شبکه پرداخت جامع مطرح شده که هم برای خودش ارز دارد و هم سیستم پیام‌رسان مالی و نیز یک سری زیرساخت‌های بانکی و به‌عبارتی ارز تسویه هم در آن وجود دارد که این جامعیت در نهایت منجر به افزایش مبادلات بانکی میان کشورهای عضو و در نتیجه تقلیل وابستگی به شبکه‌های پرداخت غربی می‌شود. این کارشناس پولی و بانکی خاطرنشان کرد: از طرف دیگر باید گفت که کشورهای عضو بریکس به‌دنبال آن هستند که از ارزهای ملی خود استفاده کرده ولی زمانی که این ارزهای ملی جوابگوی مناسبات تجاری‌شان نیست از ارز دیجیتال بانک مرکزی یا سی‌بی‌دی‌سی استفاده کنند.

به‌طوری‌که کشورهای استفاده‌کننده می‌توانند از این طریق راهی برای تجارت با ارزهای ملی داشته باشند. در مجموع این مسأله باعث کاهش نیاز جوامع بین‌المللی به دلار می‌شود. این امر برای روسیه، پس از تحریم‌های سال ۲۰۲۲ که به‌شدت بر قابلیت‌های تجاری این کشور تأثیر گذاشت، حیاتی خواهد بود.

این سلاح‌سازی از دلار دلیل اصلی شروع تلاش‌های دلارزدایی بود. اکنون بریکس قرار است بیشتر از قبل در صحنه جهانی رقابت کند. همچنین کشورهایی که استفاده از ارزهای‌شان با این سامانه پرداخت افزایش یافته، وارد رقابت خواهند شد. در همین خصوص آنتون سیلوانوف، وزیر دارایی روسیه، در مصاحبه اختصاصی با شبکه آرتی عربی اعلام کرد که کشورهای عضو بریکس در حال ایجاد یک سیستم پرداخت بین‌المللی جدید هستند، چرا که پلتفرم‌هایی که با استفاده از زیرساخت‌های غربی فعالیت می‌کنند، به طور فزاینده‌ای سیاسی شده‌اند. وی گفت، این زیرساخت جدید پرداخت بین‌المللی براساس فناوری‌های جدید کار خواهد کرد و امکان انجام تراکنش‌های تجاری خارجی سریع‌تر و ارزان‌تر را فراهم می‌کند که از دخالت خارجی آزاد باشد.

این وزیر روسی تصریح کرد: بریکس فراتر از سیاست، فراتر از هر فشار و محدودیتی بوده و هدف آن تحریک رشد اقتصادی و افزایش درآمد شهروندان ماست.

سیلوانوف افزود: سیستم جدید از ارزهای ملی و ارزهای دیجیتال استفاده خواهد کرد.

تلاش کشورها برای مقابله با سوئیفت

البته بد نیست بدانیم چندی پیش نیز با سفر محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی به روسیه، قرارداد پیمان پولی دوجانبه با رئیس کل بانک مرکزی روسیه به‌منظور تامین یا معاوضه نقدینگی به پول‌های ملی برای تبادلات تجاری امضا و چندی بعد نیز با افتتاح زیرساخت معاملات توافقی ریال برون‌مرزی (ریال آفشور) در مرکز مبادله ارز و طلای ایران، دستورالعمل‌های لازم به شبکه بانکی و بازرگانان ابلاغ شد. از طرف دیگر ایران به‌دلیل دارا بودن سپام (SEPAM) زیر ساخت‌های اولیه برای پیوستن به سیستم پرداخت بریکس را دارد. این سیستم به‌عنوان پیام‌رسانی بانکی با پروتکل سوئیفت تطابق کامل دارد. در مجموع سپام یک زیرساخت پیام‌رسانی واحد مالی ملی در کشور است که برای تمام مراودات مالی عمده بانک‌ها از قبیل اعتبارات اسنادی ارزی و ریالی، ضمانت‌نامه‌های ارزی و ریالی، حوالجات ارزی، مکاتبات، استعلام‌ها و مذاکرات از طریق یک شبکه واحد پیام‌رسانی قابل استفاده است.

همچنین چین اقدام به توسعه نظام پرداخت جایگزین سوئیفت به نام (CIPS) برای خود کرده و هند نیز دارای سیستمی به نام نظام پیام‌رسانی ساختاریافته مالی (SFMS) برای خود است، از طرف دیگر نیز بد نیست بدانیم روسیه دارای سیستم انتقال پیام‌های مالی (SPFS) و برزیل دارای سیستم (Pix) است.

نبض اقتصاد

کاهش ۹/۷ درصدی بارش‌ها در کشور

بررسی اطلاعات و داده‌های سازمان هواشناسی از بارش‌های کشور نشان می‌دهد از ابتدای سال آبی جاری (ابتدای مهر ۱۴۰۳) تا ۱۹ مهرماه ۲/۷ میلیمتر بارش در ۳۱ استان ثبت شده است. این میزان بارش در مقایسه با دوره بلندمدت (سه میلیمتر) ۹/۷ درصد کاهش یافته است. بیشترین کاهش بارش‌ها با ۱۰۰ درصد برای استان خوزستان است. در این استان طی سال آبی جاری تا ۱۹ مهرماه هیچ بارشی ثبت نشده است. در استان‌های چهارمحال و بختیاری و لرستان بارش‌ها ۹۹/۷ درصد رشد منفی داشته است. در استان ایلام بارش‌ها ۹۹/۱ درصد کاهش داشته و در خراسان شمالی نیز بارش‌ها رشد منفی ۹۸/۷ درصد را ثبت کرده است. در یزد نیز بارش‌ها ۹۷/۷ درصد کاهش یافته است. بارش‌ها در استان هرمزگان ۱۱۴/۸ درصد و در استان مازندران ۸۶/۹ درصد افزایش یافته و در خراسان جنوبی نیز رشد مثبت بارش‌ها ۸۲/۱ درصد بوده است.

۳۰ مهر؛ آخرین مهلت برگشت ارز حاصل از صادرات

سازمان امور مالیاتی کشور اعلام کرد: مطابق مصوبات بیست‌ودومین جلسه کارگروه بازگشت ارز حاصل از صادرات، با توجه به پایان مهلت ایفای تعهدات ارزی حاصل از صادرات سال ۱۴۰۲ در پایان روز ۳۱ تیرماه ۱۴۰۳، مهلت برگشت ارز حاصل از صادرات هر پروانه صادراتی سال ۱۴۰۲ به مدت سه ماه (حداکثر تا پایان روز ۳۰ مهرماه ۱۴۰۳) با رعایت مهلت قانونی ۱۵ ماه با بهره‌مندی از معافیت مالیاتی تمدید شده بود. بر اساس این اطلاعیه، مهلت بازگشت ارز حاصل از صادرات سال ۱۴۰۲ تمدید نخواهد شد و پس از پایان مهلت زمانی یادشده، درصد رفع تعهد ارزی سال ۱۴۰۲ صادرکنندگان کالا جهت اعمال معافیت‌های مالیاتی، محاسبه خواهد شد.

افزایش ۲/۵ برابری تجارت ایران و اوراسیا با تجارت ترجیحی

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران گفت: روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و ارمنستان، اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا هستند. ایران حدود چهار سال پیش برای اولین بار با این اتحادیه مذاکراتی را آغاز کرد که در نهایت به انعقاد قرارداد تجارت ترجیحی با این کشورها منجر شد. محمدعلی دهقان دهنوی با اشاره به کاهش و صفر شدن تعرفه برخی کالاها در سایه امضای قرارداد تجارت ترجیحی با اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا گفت: تجارت ایران با اعضای اتحادیه اقتصادی در زمان امضای موافقت‌نامه تجارت ترجیحی ۲/۵ برابر شد؛ از این‌رو، با مشاهده تجربه موفق این سال‌ها با این کشورها وارد گفت‌وگو برای امضای تجارت آزاد شدیم.

معاون وزیر صمت امضای موافقت‌نامه تجارت آزاد را مساوی با صفر شدن تعرفه‌ها دانست و افزود: دی‌ماه سال گذشته این قرارداد امضا و منتظر تایید مجالس در پنج کشور اتحادیه و مجلس شورای اسلامی ایران شد؛ مجالس سه کشور این اتحادیه موافقت‌نامه مذکور را تصویب کردند و مجلس ایران نیز مراحل نهایی‌شدن آن را طی می‌کند.

وی بیان کرد: بدون تردید اجرایی‌سازی این پیمان مدتی طول خواهد کشید؛ چراکه باید هماهنگی‌ها بین گمرکات و مبادی ورود و خروج کشورها صورت بگیرد، اما بعد از این‌که این کار اجرایی شود، ۸۷ درصد کالاهای تجاری بین این کشورها مشمول تجارت آزاد خواهد شد.

اعمال ۷ محدودیت در انجام معاملات آنلاین بورس

آخرین داده‌های ارائه‌شده از مدیریت نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص تعداد اقدامات نظارتی صورت‌گرفته از تاریخ ۷ مهر ۱۴۰۳ تا ۱۸ مهر ۱۴۰۳، حاکی از آن است که تعداد تذکر سیستمی انجام‌شده توسط سازمان بورس، شرکت بورس تهران و شرکت فرابورس ایران به‌ترتیب ۲۵۷، ۲۷۷ و ۲۵۹ بوده است.

تعداد محدودیت‌های ایجادشده توسط واحدهای نظارتی در انجام معاملات برخط (آنلاین) مورد بررسی قرار گرفته که طبق آمارهای موجود، شامل هفت محدودیت بود. همچنین بررسی‌ها از تعداد اقدامات نظارتی انجام‌شده در ۱۰ روز معاملاتی گذشته نشان می‌دهد واحدهای نظارتی اقدام به ایجاد محدودیت انجام معامله برای شش ایستگاه معاملاتی کردند.

گزارش

رئیس مرکز آمار ایران اعلام کرد

سیاست‌گذاری اقتصادی با استناد به آمار

رئیس مرکز آمار ایران با اعلام این‌که سرشماری بخش کشاورزی به‌طور رسمی از ۱۲ آبان سال جاری آغاز می‌شود، گفت: هدف از سرشماری، جمع‌آوری اطلاعات کشاورزی برای برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران است و این آمارها از اهمیت زیادی برخوردار بوده، زیرا با امنیت غذایی در ارتباط است.

غلامرضا گودرزی روز گذشته در نشست خبری از تشکیل و برگزاری جلسات شورای راهبردی سرشماری کشاورزی خبر داد و افزود: این سرشماری با حضور ۱۵ هزار نفر پرسشگر انجام خواهد شد که ۶۰ درصد در صحنه حضور دارند و ۴۰ درصد در بخش پشتیبانی همکاری می‌کنند. وی با اشاره به این‌که این سرشماری به‌طور متوسط حدود ۴۵ روز زمان می‌برد، ادامه داد: وزارت جهاد کشاورزی در سرشماری امسال حضور پررنگ‌تری دارد و جلسات اولیه ستادها در استان‌ها در حال برگزاری است. رئیس مرکز آمار اعلام کرد: نتایج سرشماری کشاورزی در اوایل سال ۱۴۰۴ منتشر می‌شود، اما آمار مردم و بهره‌برداران محرمانه است. گودرزی تاکید کرد: با داشتن اطلاعات، دولت به‌راحتی می‌تواند میزان تولید، مصرف و نیاز به واردات محصولات را به‌دست آورد و اگر آمار نباشد، تصمیمات به زیان بهره‌بردار تمام خواهد شد. وی افزود: در حال حاضر چهار میلیون بهره‌بردار کشاورزی و ۱۰۰ هزار واحد کارگاهی خاص کشاورزی در کشور وجود دارد و ۹۰ درصد بهره‌برداران در محدوده روستا فعالیت دارند.

رئیس مرکز آمار ایران با بیان این‌که در حال حاضر یکی از چالش‌های موجود نبود آمار و اطلاعات درست است، گفت: داده‌های دقیق به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا سیاست‌گذاری بهتری داشته باشند. نظام آمار باید به سمت نظام هوشمند و با دقت و کیفیت حرکت کند. گودرزی در ادامه با اشاره به تفاوت‌های آماری بین نهادهای مختلف از جمله بانک مرکزی، گفت: در مورد نرخ رشد اقتصادی سال پایه مرکز آمار و بانک مرکزی به سال ۱۴۰۰ تغییر کرده تا این اختلافات داده‌ای به حداقل برسد.

رئیس مرکز آمار با اعلام این‌که با انجام سرشماری نفوس و مسکن در سال ۱۴۰۵ میزان جمعیت کشور به‌روزرسانی خواهد شد، گفت: مرجع رسمی اعلام جمعیت کشور مرکز آمار ایران است و در حال حاضر جمعیت ایران حدود ۸۵ میلیون نفر در درگاه مرکز آمار اعلام شده که این عدد براساس برآوردهای انجام شده تخمین زده می‌شود. تعداد خانوار کشور نیز به ۲۷ میلیون خانواده رسیده و بُعد یا اندازه خانواده از ۳/۳ در سال ۹۵ به طور میانگین به ۳/۱ نفر رسیده است.

ابوطالب عزیزی، مدیر دفتر کشاورزی مرکز آمار ایران نیز در این نشست گفت: در سرشماری کشاورزی ۲۸۰ قلم آماری مورد پرسش قرار می‌گیرد که هفت تا هشت قلم در حوزه پرورش زنبور عسل بوده که از داده‌های وزارت جهاد کشاورزی استفاده می‌شود.

انرژی

نقش اتصال شبکه گاز ایران و روسیه در تأمین انرژی جهان

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران که در سیزدهمین مجمع بین‌المللی گاز سنت‌پترزبورگ شرکت کرده بود، نقش ایران را با دارا بودن ظرفیت تولید روزانه بیش از یک میلیارد مترمکعب گاز و شبکه بسیار گسترده توزیع و صادرات در تأمین انرژی مورد نیاز خود و کشورهای منطقه را بسیار مهم توصیف کرد. سعید توکلی گفت: ایران تنها تأمین‌کننده گاز وارداتی کشور عراق و از تأمین‌کنندگان اصلی گاز مورد نیاز ترکیه است و ما قصد داریم تا صادرات و تجارت گاز با هر دو کشور را گسترش دهیم. وی بیان کرد: روسیه و ایران به‌عنوان نخستین و دومین دارندگان ذخایر گاز جهان می‌توانند با همکاری یکدیگر، نقش مهمی در تأمین انرژی پاک برای منطقه و جهان و تبیین سیاست‌های بین‌المللی مناسب در این زمینه داشته باشند. معاون وزیر نفت بر موقعیت منحصربه‌فرد ایران در مرکز کریدور شمال-جنوب عرضه و انتقال انرژی تأکید کرد و افزود: این موقعیت فرصتی مناسب است تا با همکاری دیگر کشورها ازجمله روسیه، عرضه گاز از طریق توافق‌های چندجانبه، سوآپ و ترانزیت به کشورهای دیگر فراهم شود.

بانک

بانک مرکزی: ۳۶/۶ میلیارد دلار ارز واردات تامین شد

بانک مرکزی از اول فروردین تا ۲۱ مهر امسال، ۳۶ میلیارد و ۶۶۰ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی، واردات در مقابل صادرات و خدمات تأمین کرده است. در این مدت برای کالاهای اساسی و دارو با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان، هفت میلیارد و ۹۸۹ میلیون دلار، برای کالاهای تجاری و بازرگانی مبلغ ۱۹ میلیارد و ۶۹۰ میلیون دلار، برای خدمات ۸۶۰ میلیون دلار و برای واردات در مقابل صادرات هشت میلیارد و ۱۲۱ میلیون دلار تأمین ارز صورت گرفته است. بانک مرکزی برای واردات کالاهای اساسی و کشاورزی شامل گندم، دانه‌های روغنی و نهاده‌های دامی شش میلیارد و ۲۲۷ میلیون دلار و برای دارو، مواد اولیه دارویی و تجهیزات پزشکی یک میلیارد و ۷۶۲ میلیون دلار ارز تأمین کرده است. تأمین ارز نیمایی برای صنایع حمل‌ونقل و خودرو دو میلیارد و ۶۶۰ میلیون دلار، صنایع معدنی دو میلیارد و ۲۰ میلیون دلار، ماشین‌آلات و تجهیزات تولید یک میلیارد و ۹۲۲ میلیون دلار، صنایع و تجهیزات برق و الکترونیک دو میلیارد و ۴۸۸ میلیون دلار، صنایع شیمیایی و پلیمری دو میلیارد و ۶۰ میلیون دلار و منسوجات و پوشاک ۹۹۰ میلیون دلار صورت گرفته است.